

การวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนการผลิตสับประรดพันธุ์ปัตตาเวีย
สำหรับผลสดและส่งโรงงาน กรณีศึกษา ตำบลหนองพันจันทร์ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
Cost and Return Analysis of 'Pattawia' Pineapple Production for Fresh Fruit
and Canning: A case study at Nongpanchan Sub-District,
Bankha District, Ratchaburi Province

ทัศนีย์ นาคเสนี^{1*}, รุจิรา แสงแข¹ และ ภาสันต์ ศารทูลทัต²
Tassanee Naksanee^{1*}, Rujira Sangkhae¹ and Parson Saradhulthat²

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากผลตอบแทนและต้นทุนการผลิตสับประรดได้อย่างถูกต้องทำให้เกษตรกรคาดการณ์ความคุ้มค่าจากการผลิตและสามารถวางแผนการผลิตสับประรดได้อย่างแม่นยำ ตลอดจนสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่เกษตรกรที่มีประสบการณ์ปลูกสับประรด จำนวน 37 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย นำเสนอข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่าการผลิตสับประรดเพื่อจำหน่ายผลสดมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 24,646 บาท/ไร่ มีรายได้จากการจำหน่ายเฉลี่ย 54,000 บาท/ไร่ และได้กำไรเฉลี่ย 29,354 บาท/ไร่ ในขณะที่การปลูกสับประรดเพื่อจำหน่ายส่งโรงงาน มีต้นทุนเฉลี่ย 20,349 บาท/ไร่ มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย 36,000 บาท/ไร่ และมีกำไรเฉลี่ย 15,651 บาท/ไร่ ดังนั้นจากผลการศึกษาสรุปได้ว่าการปลูกสับประรดเพื่อจำหน่ายผลสดมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าการปลูกสับประรดจำหน่ายส่งโรงงานเฉลี่ย 4,297 บาท/ไร่ แต่มีผลกำไรสูงกว่าเฉลี่ย 13,703 บาท/ไร่ ซึ่งข้อมูลนี้สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกรูปแบบการผลิตสับประรดของเกษตรกรต่อไป

คำสำคัญ: สับประรด, ต้นทุน, ผลตอบแทน

Abstract

Accurate analysis of cost and return of pineapple cultivation assists the farmers to expect their produce return and to plan the production precisely with lower costs. This qualitative research gathered the primary data from 37 experience pineapple growers via in-depth interviews and small group meetings, the data were presented as content analyzing. The results showed that the pineapple production for fresh fruit costed averagely 24,646 baht/rai with revenue of 54,000 baht/rai and profit of 29,354 baht/rai. The pineapple production for canning costed averagely 20,349 baht/rai with revenue of 36,000 baht/rai and profit of 15,651 baht/rai. Consequently, it concludes that growing pineapples for fresh fruit is higher cost than those for canning averagely 4,297 baht/rai, but 13,703 baht/rai higher in profits. This data can be applied by the pineapple growers to make their precise decision for pineapple production style.

Keywords: pineapple, costs, returns

คำนำ

จังหวัดราชบุรีเป็นแหล่งผลิตสับประรดที่มีชื่อเสียงมานาน โดยเฉพาะสับประรดที่ปลูกในพื้นที่อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ที่พบว่า เนื้อมีสีเหลืองสวย มีกลิ่นหอม รสชาติหวานฉ่ำ ไม่กัดลิ้น จึงเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคจำนวนมากทั้งในรูปแบบของผลสดและจำหน่ายส่งโรงงานเพื่อแปรรูป สายพันธุ์สับประรดที่เกษตรกรจังหวัดราชบุรี นิยมปลูกในพื้นที่ ได้แก่ สายพันธุ์ปัตตาเวีย ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 พบว่า มีพื้นที่เพาะปลูกสับประรดโดยรวมรวมประมาณ 58,723 ไร่ จากจำนวนเกษตรกร 1,933 ครัวเรือน (Pokaisawan, 2018)กระจายอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านคา อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150

¹ Faculty of Management Science, Muban Chombueng Rajabhat University, Chombueng, Ratchaburi 70150

² ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140

² Department of Horticulture, Faculty of Agriculture at Kamphaeng Saen, Kasetsart University, Kamphaeng Saen, Nakhon Pathom 73140

จังหวัดราชบุรี เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศใกล้เคียงกันการผลิตสับปะรดของเกษตรกรปลูกแบบพืชเชิงเดี่ยว โดยผลิตสับปะรดร้อยละ 80 จะผลิตเพื่อจำหน่ายส่งโรงงานแปรรูป ที่เหลือร้อยละ 20 ใช้สำหรับการบริโภคผลสด (Samerjai *et al.*, 2015) สำหรับการปลูกสับปะรดของเกษตรกรใน 4 อำเภอของจังหวัดราชบุรี พบว่ามีการใช้วิธีการปลูก จากประสบการณ์แบบลองผิดลองถูก ตั้งแต่เตรียมปลูก การคัดเลือกพันธุ์ ระยะห่างในการปลูก การชูก่อนการให้ปุ๋ย การป้องกันสารตกค้างของไนเตรทการให้น้ำการป้องกันโรคการควบคุมวัชพืชการเก็บเกี่ยวการเก็บรักษา และการขนส่งโดยไม่มีการจำแนกต้นทุนค่าใช้จ่ายในแต่ละขั้นตอนการผลิต ทำให้เกษตรกรไม่ทราบต้นทุนการปลูกสับปะรดที่แท้จริง

ดังนั้นการศึกษาโครงสร้างและการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสับปะรดผลสดและส่งโรงงานพันธุ์ปัตตาเวีย กรณีศึกษา ตำบลหนองพันจันทร์ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงขั้นตอนการผลิตการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนในแต่ละขั้นตอนการผลิต และ วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและประมาณการรายได้จากการปลูกสับปะรด เพื่อเกษตรกร หรือ ผู้ที่สนใจทั่วไป สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการผลิตสับปะรดและใช้เป็นแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตลงได้ต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

วิธีการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ซึ่งเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ซึ่งมีขอบเขตของการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key man)ทำการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองพันจันทร์ และประกอบอาชีพปลูกสับปะรดไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน หรือจนกว่าจะได้ข้อมูลซ้ำ (Siljaru, 2009) ทำการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 30 ราย และประชุมร่วมกับเกษตรกร จำนวน 7 ราย

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และ 2) จัดประชุมกลุ่มย่อย

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดย รวบรวมและวิเคราะห์เนื้อหาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ที่เกี่ยวข้องกับ 1) แนวคิดการผลิตสับปะรด 2) บัญชีเพื่อการจัดการ 3) ต้นทุนการผลิต และ 4) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยเชิงคุณภาพ จะเป็นข้อมูลในลักษณะข้อความที่ได้มาจากการบันทึกของผู้วิจัย (Note) บทถอดเทปการสัมภาษณ์บุคคล บทสนทนา (Transcription) ภาพถ่าย ฯลฯ และนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิจัยทั้งหมดมาทำการสังเคราะห์ โดยการรังสรรค์ข้อมูล (Constructionism) ให้ครบทุกประเด็นแบบองค์รวม (Holistic)

ผลการทดลอง

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นเพศชาย 20 คน เพศหญิง 17 คน อายุเฉลี่ย 50.27 ปี โดยมีอายุน้อยที่สุด 33 ปี อายุมากที่สุด 72 ปี ระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงระดับปริญญาตรี แต่ที่ให้สัมภาษณ์มากที่สุดเป็นระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งเกษตรกรต่างมีประสบการณ์ปลูกสับปะรด ระหว่าง 4 - 45 ปี เป็นอาชีพที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติจากบรรพบุรุษและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น มีแรงจูงใจในการปลูกสับปะรดเนื่องจากเป็นอาชีพหลักของคนในพื้นที่ และมีที่ไร่สำหรับปลูกสับปะรดจึงปลูกสับปะรดก่อนมาจากรุ่นสู่รุ่น อีกทั้งยังมีความคิดเห็นว่าการปลูกสับปะรดมีตลาดรับซื้อแน่นอนไม่ว่าจะเป็นผลสดหรือจำหน่ายส่งโรงงาน แหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้สำหรับผลิตสับปะรดคือ น้ำฝนที่ตกตามฤดูกาล แต่มีบางพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำห้วยมะหาดก็สามารถสำรองน้ำไว้ในไร่ของตนเองเพื่อใช้ยามวิกฤตภัยแล้งได้บ้าง การปลูกสับปะรดสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี ระยะเวลาปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวอยู่ระหว่าง 16 - 19 เดือน

วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกสับปะรดของเกษตรกร นักวิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการ โดยการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อยเกษตรกรที่มีประสบการณ์ปลูกสับปะรดไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยที่ต่างมีต้นทุนและให้ผลตอบแทนที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด จึงกำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลโดยเป็นผู้ปลูกสับปะรด จำนวน 7,000 ต้นต่อไร่ มีการคั่นหน่อพันธุ์สับปะรดก่อนปลูก ทำให้ได้ผลการศึกษาโครงสร้างต้นทุนการผลิตสับปะรดผลสดและส่งโรงงานพันธุ์ปัตตาเวีย ตำบลหนองพันจันทร์ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พบว่าเกษตรกรมีขั้นตอนการผลิตสับปะรดจำนวน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การบังคับดอก และการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยแต่ละขั้นตอนมีรายการที่เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิตสับปะรด ในแต่ละหมวดประกอบด้วยค่าวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ดังภาพที่ 1

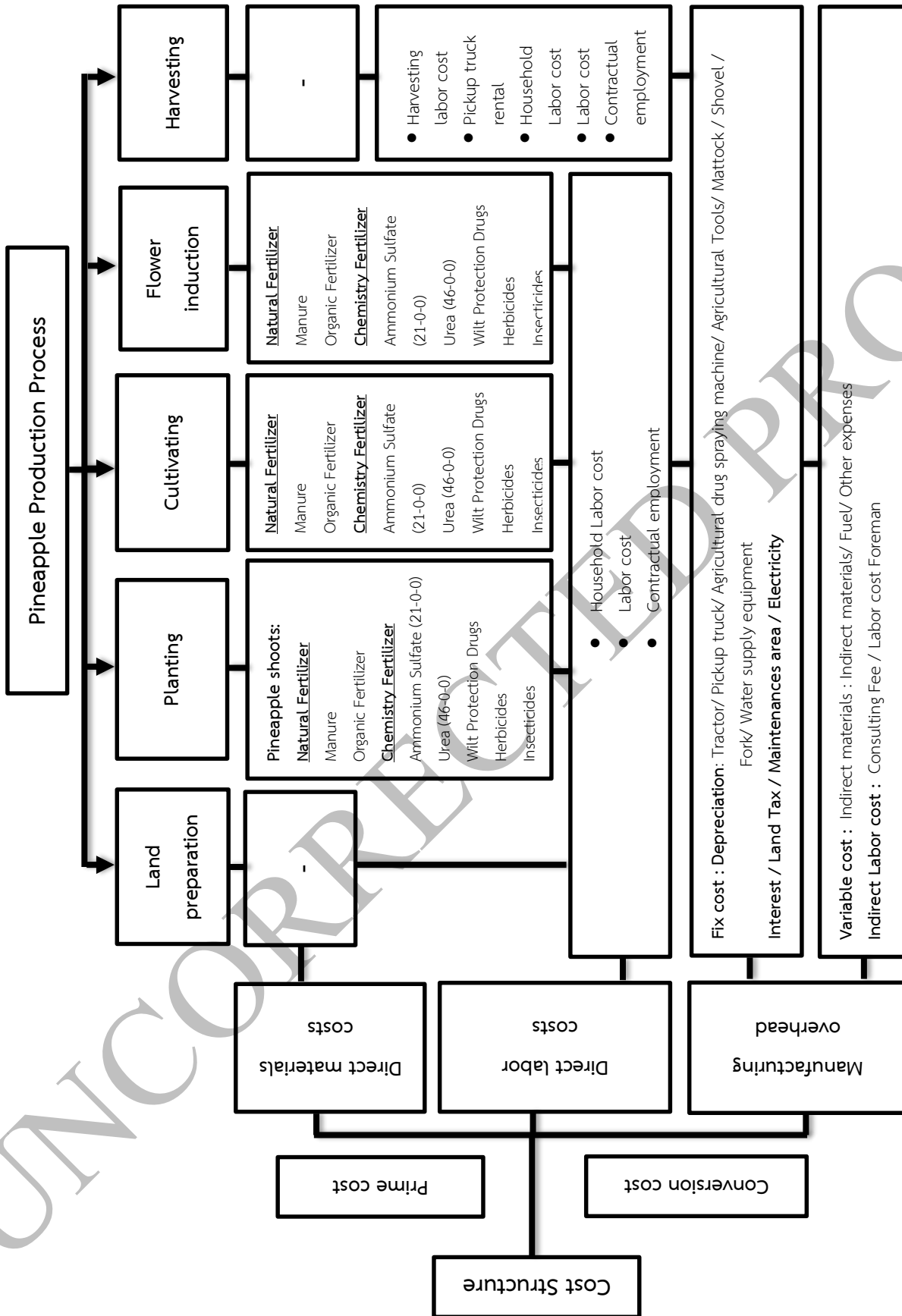

Figure 1 Pineapple production cost structure.

จากภาพที่ 1 พบว่า ต้นทุนการผลิตสับประรดจะขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ดำเนินการตามขั้นตอนของการผลิต ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมดิน ดำเนินการ 1 – 2 เดือน ก่อนปลูก ขั้นตอนนี้ส่วนมากไม่มีค่าวัสดุโดยตรง แต่มีค่าจ้างแรงงานทางตรง ที่เป็นการจ้างเหมาค่าแรง คาร์รถและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อดำเนินการเตรียมดิน ซึ่งประกอบด้วยค่าจ้างเหมาไถพื้นที่ ไถตะ และไถหมก (ไถพรวนดิน) หรือ ค่าจ้างระเบิดดิน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การปลูก ดำเนินการหลังเตรียมดินให้มีสภาพความพร้อม ขั้นตอนนี้มีต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากมีการซื้อหน่อพันธุ์ ใส่ปุ๋ยบำรุงต้น และการฉีดยาคุมหญ้าในแปลงปลูก รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าแรงงานทางตรง ได้แก่ ค่าจ้างปลูก ค่าจ้างฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืช ฉีดพ่นสารเคมี และให้ปุ๋ย

ขั้นตอนที่ 3 การดูแลรักษา ในการดูแลรักษามีทั้งค่าวัสดุโดยตรง ได้แก่ ปุ๋ย และค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ย ดำเนินการเฝ้าติดตาม สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลง บำรุงต้นกล้า เป็นระยะเวลา 8 - 9 เดือนก่อนทำการบังคับดอก

ขั้นตอนที่ 4 การบังคับดอก ขั้นตอนนี้เกษตรกรจะมีขั้นตอนการดูแลที่แตกต่างกันสำหรับสับประรดผลสดกับสับประรดจำหน่ายโรงงานเพราะการผลิตส่งโรงงานมักใส่ปุ๋ยสูตร 0-0-60 (KCl) มีต้นทุนวัสดุโดยตรงและค่าจ้างแรงงาน แต่หากเป็นสับประรดจำหน่ายผลสดมักใส่ปุ๋ย 0-0-50 (K₂SO₄) หรือใส่ปุ๋ยฮอร์โมนไข่ที่เกษตรกรผลิตขึ้นเอง ขั้นตอนนี้จะเริ่มดำเนินการเมื่อต้นกล้ามีความสมบูรณ์ ดำเนินการในเดือนที่ 10 - 12

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนสุดท้ายคือ การเก็บเกี่ยว โดยดำเนินการเก็บเกี่ยวในเดือนที่ 16 - 18 หลังจากทำการปลูก แต่บางครั้งเกษตรกรสามารถลดเวลาการผลิตลงเหลือ 12 เดือน ทั้งนี้จึงส่งผลให้เกิดการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่แตกต่างกัน คือหากเป็นการเก็บเกี่ยวสับประรดส่งโรงงานมักเก็บเกี่ยวครั้งเดียวหรือ “เก็บตะ” แต่ในขณะที่จำหน่ายผลสดต้องทำการเดินคัดเลือกเก็บประมาณ 3 รอบต่อแปลงเพื่อให้ได้ผลที่สุกตามต้องการ

ต่อมาผลการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสับประรดผลสดและส่งโรงงานพันธุ์ปัตตาเวีย ตำบลหนองพันจันทร์ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พบว่า ในแต่ละขั้นตอนการผลิตมีต้นทุนการผลิต ดังตารางที่ 1

Table 1 Cost of pineapple production.

Pineapple production	Fresh consumption		Processing		Difference
	Cost (Baht)	Cost (percentage)	Cost (Baht)	Cost (percentage)	
Land preparation	2,250	9.13	2,250	11.06	-
Planting	11,125	45.14	11,125	54.67	-
Cultivating	2,395	9.71	2,395	11.77	-
Flower induction	3,176	12.89	1,579	7.76	1,597
Harvesting	5,700	23.13	3,900	14.74	2,700
Total production cost/Rai	24,646	100.00	20,349	100.00	4,297
Plant number/Rai	7,000		7,000		
Production cost/plant	3.52		2.91		

จากตารางที่ 1 พบว่าการผลิตสับประรดผลสดกับการผลิตสับประรดจำหน่ายส่งโรงงานมีต้นทุนการผลิตแตกต่างกัน 4,297 บาท/ไร่ โดยการผลิตผลสดมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 24,646 บาท/ไร่หรือเฉลี่ย 3.52 บาท/ต้น ในขณะที่การผลิตสับประรดส่งโรงงานมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 20,349 บาท/ไร่ และเฉลี่ย 2.91 บาท/ต้น ต่อมาเมื่อนำต้นทุนการผลิตมาเปรียบเทียบกับรายได้ ผลตอบแทน กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานพบว่าผลตอบแทนจากการผลิตเพื่อจำหน่ายสับประรดผลสดและส่งโรงงานมีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

Table 2 Total returns of pineapple production.

Category	Fresh fruit consumption		Processing		Difference
	Baht	Percentage	Baht	Percentage	
Income	54,000 (6,000 kg * 9.0 baht)	100.00	36,000 (6,000 kg * 6.0 baht)	100.00	18,000
Cost	24,646	45.64	20,349	56.53	4,297
Total returns/Rai	29,354	54.36	15,651	43.48	13,703
Total returns/plant	4.19		2.24		

(calculate from 7,000 plants)

จากตารางที่ 2 พบว่าข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลส่วนมากให้ข้อมูลจำนวนผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 6,000 กิโลกรัมต่อไร่ และ ณ วันที่สัมภาษณ์ เกษตรกรให้ข้อมูลราคาการรับซื้อขายในขณะนั้น เฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.00 บาท สำหรับการจำหน่ายผลสด และราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.00 บาท สำหรับการจำหน่ายส่งโรงงาน ดังนั้นจึงนำมาคำนวณเพื่อประมาณการรายได้ ดังตารางที่ 2 พบว่าผลตอบแทนจากการผลิตสับประรดผลสดและการผลิตสับประรดจำหน่ายส่งโรงงานมีผลกำไรต่างกันประมาณ ไร่ละ 13,703 บาท ซึ่งผลตอบแทนจากการผลิตผลสดได้กำไรเฉลี่ย 29,354 บาท/ไร่ หรือ 4.19 บาท/ต้น ในขณะที่ผลตอบแทนจากการผลิตสับประรดส่งโรงงาน มีผลตอบแทนเฉลี่ย 15,651 บาท หรือ 2.24 บาท/ต้น

นอกจากนั้นผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรพบข้อมูลเพิ่มเติมว่าการปลูกสับประรดผลสดยังคงมีความเสี่ยงต่อโรคผลแกรนมากที่สุด โดยเฉพาะเกิดขึ้นในช่วงใกล้เก็บเกี่ยว ไม่ปรากฏให้เห็นจากภายนอกของผล แต่เป็นเนื้อแกรนสีน้ำตาลในผลด้วยคาดว่าเกิดจากสภาพอากาศเปลี่ยนจากร้อนจัดเป็นอากาศเย็น ส่งผลให้สับประรดปรับตัวไม่ทัน โรครากเน่า โรคเอ่อแมลงและศัตรูพืชในแปลงปลูกมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มปัญหาขาดแคลนน้ำเนื่องจากฝนไม่ตกต่อเนื่องยาวนาน ถึงแม้ว่าตำบลหนองพินจันทร์มีห้วยมะหาดเป็นแหล่งน้ำแล้วก็ตามแต่ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ เนื่องจากสภาพอากาศปี 2561-2562 ที่ผ่านมากษัตริย์ต่างให้ข้อมูลตรงกันว่าเป็นปีที่มีอากาศร้อนที่สุดและแล้งยาวนานที่สุดตั้งแต่ทำการเกษตรมาซึ่งเป็นอีกหนึ่งสาเหตุของการส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของเกษตรกร ที่ต้องหาแนวทางแก้ไขร่วมกันต่อไป

วิจารณ์ผล

แม้ว่าการผลิตสับประรดเพื่อจำหน่ายผลสดจะมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าการปลูกสับประรดเพื่อจำหน่ายส่งโรงงาน แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบถึงผลตอบแทน พบว่า การปลูกแบบผลสดให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าการปลูกเพื่อจำหน่ายส่งโรงงาน เพราะราคาที่ตลาดรับซื้อต่อกิโลกรัม มีราคาสูงกว่าเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างการผลิตจะเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าจ้างแรงงานทางตรงมากที่สุด โดยเฉพาะจ้างหักหน่อ คัดหน่อ และจ้างปลูก ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ต้นทุนการผลิตสับประรดในขั้นตอนของการปลูก สำหรับการปลูกแบบผลสด คิดเป็นร้อยละ 45.64 และ ต้นทุนการปลูกเพื่อจำหน่ายส่งโรงงาน ร้อยละ 54.67 ซึ่งเป็นสัดส่วนต้นทุนที่สูงกว่าขั้นตอนการเตรียมดิน ดูแลรักษา การบังคับดอก และการเก็บเกี่ยว ดังนั้น เกษตรกรสามารถลดต้นทุนลงได้หากมีการใช้หน่อพันธุ์สับประรดของตนเองแทนการซื้อจากแหล่งภายนอก เพราะนอกจากจะช่วยลดต้นทุนแล้ว ยังช่วยลดความเสี่ยงจากปัญหาโรคอื่น ๆ ที่ติดมากับหน่อพันธุ์ลงได้สำหรับผลตอบแทนการปลูกเพื่อจำหน่ายผลสดให้ผลตอบแทนในสัดส่วนร้อยละ 54.36 ในขณะที่ผลตอบแทนการผลิตเพื่อจำหน่ายส่งโรงงานให้ผลตอบแทนร้อยละ 43.48 ซึ่งแตกต่างกันร้อยละ 10.83

สรุป

การปลูกสับประรดมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การบังคับดอก และการเก็บเกี่ยว ในขั้นตอนการปลูกมีต้นทุนสูงกว่าขั้นตอนอื่น ๆ การผลิตสับประรดเพื่อจำหน่ายผลสดมีต้นทุนที่สูงกว่าการผลิตจำหน่ายส่งโรงงาน แต่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า จากการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ด้วยการใช้หน่อพันธุ์สับประรดของตนเองแทนการซื้อจากแหล่งภายนอก

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) ที่สนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยตลอดโครงการ เกษตรกร ตำบลหนองพินจันทร์ เกษตรกรตำบลบ้านคาทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- Pokaisawan, C. 2018. Value adding of the agricultural products to stimulate grassroots economics from pineapples as the economic plant of Ratchaburi. MubanChombuengRajabhat University, Ratchaburi.
- Samerjai, N., S. Seesang, and P. Sarnrom. 2015. Technology Utilization for Good Pineapple Production by Farmers in Ratchaburi Province. *In The 5th STOU Graduate Research Conference*. 27 November 2015, Sukhothai Thammathirat Open University, Bangkok.
- Siljaru, T. 2009. The research and data analysis by SPSS statistic. V Inter Print, Bangkok.